Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013, sen. zn. 29 ICdo 34/2013, ECLI:CZ:NS:2013:29.ICDO.34.2013.1

Číslo: 5/2014

Právní věta:

Jestliže soudy nižších stupňů rozhodly, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před těmito soudy vedených, je pro posouzení, zda dovoláním napadenými výroky o nákladech řízení bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, určující výše nákladů řízení, jejichž náhradu takto dovolateli podle dovolání odepřely.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.09.2013

Spisová značka: 29 ICdo 34/2013

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Incidenční spory, Náklady řízení

Předpisy: § 202 IZ
§ 237 o. s. ř.
§ 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 28. 2. 2013 zastavil K r a j s k ý s o u d v Brně (dále jen „insolvenční soud“) pro zpětvzetí žaloby řízení o žalobě, kterou se žalobce (insolvenční správce dlužníka P. K.) domáhal vůči žalovanému (G. Z. W.) určení, že žalovaný nemá v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka právo na uspokojení své přihlášené (vykonatelné) pohledávky ve výši 1 230 972,44 Kč ze zajištění (bod I. výroku). Dále insolvenční soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (bod II. výroku).

K odvolání žalovaného V r c h n í s o u d v Olomouci usnesením ze dne 23. 5. 2013 potvrdil usnesení insolvenčního soudu v napadeném výroku o nákladech řízení (první výrok) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalovaný „v plném rozsahu“ dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, maje za to, že ustanovení § 202 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona),

nebylo dosud náležitě interpretováno Nejvyšším soudem (tedy, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d dovolání odmítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Pro rozhodnutí v této věci jsou ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Nejvyšší soud předesílá, že podle ustanovení § 237 o. s. ř. (které jedině přichází v dané věci v úvahu coby způsobilé založit přípustnost podaného dovolání) je dovolání přípustné též proti akcesorickým výrokům rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se odvolací řízení končí, včetně výroků o nákladech řízení (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, které je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu citovaná níže – dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu).

V posuzované věci k těmto akcesorickým výrokům patří oba výroky dovoláním napadeného usnesení. I pro tyto akcesorické výroky ovšem platí omezení přípustnosti dovolání dle ustanovení § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. (jež určuje, že dovolání podle § 237 není přípustné také proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží).

Peněžité plnění přiznané výrokem o nákladech řízení pak nelze označit pro účely posouzení přípustnosti dovolání za plnění ze vztahu ze spotřebitelské smlouvy, z pracovněprávního vztahu nebo z věci uvedené v § 120 odst. 2 o. s. ř., ani když je výrok o nákladech řízení akcesorickým výrokem v rozhodnutí, jež se (co do „merita“) takového „vztahu“ nebo takové „věci“ týkalo (ve výroku o nákladech řízení se zvláštní povaha těchto vztahů a věcí dovolující prolomení stanoveného limitu nijak neprojevuje); srov. k tomu opět shodně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1172/2013.

Zbývá proto určit, zda dovoláním napadenými výroky o nákladech řízení bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč.

Jestliže soudy nižších stupňů rozhodly, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před těmito soudy vedených, je pro posouzení, zda dovoláním napadenými výroky o nákladech řízení bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, určující výše nákladů řízení, jejichž náhradu takto dovolateli odepřely.

Incidenční spor o určení pořadí pohledávky je ve smyslu ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů sporem ve věci rozhodované v insolvenčním řízení (z ustanovení § 2 písm. d/ a § 160 insolvenčního zákona se podává, že spory vyvolané insolvenčním řízením se projednávají v rámci insolvenčního řízení), u kterého se považuje za tarifní hodnotu částka 50 000 Kč. Tomu odpovídá (dle § 7 bodu 5. advokátního tarifu) mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč (srov. shodně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, sen. zn. 29 ICdo 13/2013).

V řízení před insolvenčním soudem (jež probíhalo od 10. 1. 2013) přicházela (podle obsahu spisu) na nákladech žalovaného v úvahu pouze mimosmluvní odměna za zastupování advokátem za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a/ advokátního tarifu a

vyjádření k žalobě coby písemné podání ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d/ advokátního tarifu), čemuž odpovídá celkem částka 6200 Kč a s náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 2 x 300 Kč jde celkem o částku 6800 Kč.

V řízení před odvolacím soudem přicházela (podle obsahu spisu) na nákladech žalovaného v úvahu opět pouze mimosmluvní odměna za zastupování advokátem za 1 úkon právní služby (odvolání ve smyslu § 11 odst. 1 písm. k/ advokátního tarifu). Odvolání se ovšem týkalo (ve smyslu výše řečeného) pouze nepřiznaných 6800 Kč na nákladech řízení, čemuž by odpovídala (dle § 7 bodu 4. advokátního tarifu) mimosmluvní odměna ve výši 1500 Kč. Jelikož šlo o odvolání proti výroku o nákladech řízení, náležela by mimosmluvní odměna pouze ve výši jedné poloviny (§ 11 odst. 2 písm. c/ advokátního tarifu), čemuž odpovídá částka 750 Kč; s náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč jde celkem o částku 1050 Kč.

Ani součet částek za řízení před oběma soudy (7850 Kč) pak nepřevyšuje 50 000 Kč, takže dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustné být nemůže (srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1172/2013).

K důvodům, pro které byla odměna za zastupování v řízení před soudy nižších stupňů posouzena podle advokátního tarifu, srov. např. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2013, sp. zn. 31 Cdo 3043/2010, uveřejněný pod číslem 73/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (odvolací soud rozhodoval o nákladech řízení již poté, co Ústavní soud nálezem pléna ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, uveřejněným pod číslem 116/2013 Sb. zrušil s účinností od 7. 5. 2013, kdy byl nález vyhlášen ve Sbírce zákonů, vyhlášku č. 484/2000 Sb. kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb /advokátní tarif/, ve znění pozdějších předpisů).

Jen pro úplnost budiž uvedeno, že výsledek dovolacího řízení by nebyl jiný, ani kdyby Nejvyšší soud určil tarifní hodnotu věci (pro účely posouzení přípustnosti dovolání dle § 237 o. s. ř., s přihlédnutím k omezení dle § 238 odst. 1 písm. d/ o. s. ř.) podle vyhlášky č. 484/2000 Sb.

V takovém případě by náklady advokáta žalovaného za řízení před insolvenčním soudem (řízení v jednom stupni) činily (dle § 8 vyhlášky č. 484/2000 Sb.) 10 000 Kč, takže s náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 2 x 300 Kč (za 2 úkony právní služby) by šlo o pouhých 10 600 Kč. Náklady advokáta žalovaného za řízení před odvolacím soudem (řízení v jednom stupni) by pak činily (dle § 14 odst. 3, ve spojení s § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000) 400 Kč, takže s náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč (za 1 úkon právní služby) by šlo o pouhých 700 Kč. Ani součet takto určených částek (11 300 Kč) nepřevyšuje 50 000 Kč a dovolání by tedy opět nebylo přípustné.

Nejvyšší soud tudíž dovolání odmítl podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

Výrok o nákladech dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 243c odst. 3, § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 o. s. ř., když dovolání žalovaného bylo odmítnuto, čímž žalobci vzniklo právo na náhradu účelně vynaložených nákladů dovolacího řízení.

Náklady žalobce v dovolacím řízení sestávají z odměny advokáta za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení v dovolacím řízení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a/ advokátního tarifu a vyjádření k dovolání ze dne 11. 9. 2013 ve smyslu § 11 odst. 1 písm. k/ advokátního tarifu).

Dovolání směřovalo proti rozhodnutí odvolacího soudu, které nebylo rozhodnutím „ve věci samé“,

takže advokátu žalobce přísluší za tyto úkony právní služby vždy mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny (§ 11 odst. 2 písm. c/ a odst. 3 advokátního tarifu); srov. obdobně např. již důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2001, sp. zn. 29 Odo 34/2001, uveřejněného pod číslem 71/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Tarifní hodnotu, z níž se vypočítává mimosmluvní odměna za úkon právní služby v dovolacím řízení, tvoří částka 7850 Kč, z níž mimosmluvní odměna činí 1500 Kč (§ 7 bod. 4 advokátního tarifu) a polovina mimosmluvní odměny pak 750 Kč (při 2 úkonech právní služby tedy jde o 1500 Kč). S náhradou hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu za 2 úkony právní služby (2 x 300 Kč) pak jde celkem o částku 2100 Kč, kterou Nejvyšší soud přiznal žalobci k tíži žalovaného.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodů 1. a 7., článku II., zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.